

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ

Полтавський державний медичний університет
Coventry University (Велика Британія)
Universität Würzburg (Німеччина)
Universidad de La Rioja (м. Логронья, Іспанія)
Lietuvos sveikatos mokslų universitetas (м. Каунас, Литва)
Instituto Superior Politécnico de Viseu (Португалія)
Instituto Politécnico de Portalegre (Португалія)
Uniwersytet Rzeszowski (Польща)
Instytut Pedagogiki Akademii Techniczno-Humanistycznej w Bielsku-Białej (Польща)
Universitatea Creștină "Dimitrie Cantemir" (м. Бухарест, Румунія)
University of Sri Jayawardenepura (Sri Lanka)
Національний університет охорони здоров'я України імені П.Л. Шупика
Українська інженерно-педагогічна академія
Громадська спілка «Асоціація з розвитку професійної та неперервної освіти»
Харківський національний медичний університет
Вінницький національний медичний університет імені М.І. Пирогова
Буковинський державний медичний університет (м. Чернівці)
Львівський національний університет природокористування
Полтавський національний педагогічний університет імені В.Г. Короленка

ЗБІРНИК СТАТЕЙ

**VIII Міжнародної науково-практичної конференції
«АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ЛІНГВІСТИКИ, ПРОФЕСІЙНОЇ
ЛІНГВОДИДАКТИКИ, ПСИХОЛОГІЇ І ПЕДАГОГІКИ
ВИЩОЇ ШКОЛИ»**

м. Полтава, 22-24 листопада 2023 року

ЗБІРНИК СТАТЕЙ
VIII Міжнародної науково-практичної
конференції
«АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ЛІНГВІСТИКИ,
ПРОФЕСІЙНОЇ ЛІНГВОДИДАКТИКИ,
ПСИХОЛОГІЇ І ПЕДАГОГІКИ ВИЩОЇ ШКОЛИ»
м. Полтава, 22-24 листопада 2023 р.

PROCEEDINGS
of the 8th International Conference
“TOPICAL ISSUES OF LINGUISTICS,
PROFESSIONAL LINGUODIDACTICS,
PSYCHOLOGY AND PEDAGOGY OF HIGHER
EDUCATION”
Poltava, 22-24 November 2023

ББК 74.58+81.2

УДК 378.6

ISBN 978-617-8231-43-9

Актуальні питання лінгвістики, професійної лінгводидактики, психології і педагогіки вищої школи: збірник статей VIII Міжнародної науково-практичної конференції (м. Полтава, 22-24 листопада 2023 р.). Полтава: Вид-во “Астрая”, 2024. 449 с.

У збірнику представлено статті вітчизняних та зарубіжних науковців, у яких висвітлюються різноманітні проблеми сучасної лінгвістики, психології, педагогіки та дидактики вищої школи. Збірник рекомендовано науково-педагогічним працівникам вищих навчальних закладів, магістрантам, аспірантам, а також усім, хто цікавиться психолого-педагогічними, лінгвістичними та дидактичними проблемами вищої школи.

Автори публікацій несуть відповідальність за дотримання авторського права, точність цитування, достовірність наведених фактологічних даних, граматичні та стилістичні помилки.

BBC 74.58+81.2

UDC 378.6

ISBN 978-617-8231-43-9

Topical Issues of Linguistics, Professional Linguodidactics, Psychology and Pedagogy of Higher Education: Proceedings of the 8th International Conference (Poltava, 22-24 November 2023). Poltava: “Astraya”, 2024. 449 p.

The proceedings present articles by the Ukrainian, Polish and Romanian scholars, covering the latest trends in modern linguistics, psychology, pedagogy and didactics in higher education. The collection is recommended for research and teaching staff of higher education institutions, undergraduates, graduate students, as well as anyone interested in the psychological, pedagogical, linguistic and didactic issues of higher education.

The authors of the publications are responsible for the copyright observance, accuracy of the given factual data, grammatical and stylistic errors.

представлення свого наукового доробку. Для куратора саме дистанційні засідання гуртка дали можливість протестувати нові цифрові платформи та інструменти (Nearpod, Mentimeter, ChatGPT) на позитивно налаштованій аудиторії, а також залучити медіа контент соціальних мереж (Instagram, TikTok) та YouTube.

Поряд з розширенням тематики урізноманітнилися формати проведення засідань. Дуже успішним було запрошення лікаря–дерматолога, випускниці ХНМУ, яка не лише поділилася професійним досвідом, а й прокоментувала такі хвороби, як eczema, rosacea, pemphigus, з точки зору клінічних проявів та історії формування назв.

Про позитивний вплив гуртка як платформи для перших наукових розвідок свідчать результати студентської наукової роботи – доповіді та публікації, оприлюднені на студентських наукових форумах ХНМУ та інших українських ЗВО. Так, лише за 2022–23 навчальний рік представники гуртка взяли участь у чотирьох конференціях: «Латинська мова у сучасній медичній термінології: традиції та новизна» (кафедра латинської мови та медичної термінології ХНМУ); Міжвузівська конференція молодих вчених та студентів «Медицина третього тисячоліття», ХНМУ; 4-а Міжнародна студентська наукова конференція «International Medical Students Conference in Poltava (IMEDSCOP) 2023» м. Полтава; XX Наукова конференція студентів та молодих вчених з міжнародною участю «Перший крок в науку -2023», ВНМУ імені М. І. Пирогова, м. Вінниця.

Отже, результати гуртка з латинської мови та медичної термінології ХНМУ можуть слугувати зразком успішної діяльності студентського гуртка, присвяченого вивченню мови чи професійної термінології у профільному ЗВО. Трирічний досвід дистанційної роботи за умов пандемії та воєнного стану свідчить на користь обраного формату та стратегії роботи.

Фокус студентських розвідок саме на проблемах професійної лексики та заохочення до самостійних досліджень відповідає інтересам здобувачів освіти, що свідомо обрали медичний ЗВО. Поступовий рух від суто професійної тематики до загальнокультурних аспектів сприяє популяризації латинської мови, усвідомленню зв'язку з культурною спадщиною античності і її актуальністю в сучасному світі.

Список використаних джерел

1. Литовська О.В. Досвід організації студентського гуртка з латинської мови та медичної термінології у медичному ЗВО. *Актуальні питання лінгвістики, професійної лінгводидактики, психології і педагогіки вищої школи: зб. статей V Міжнар. наук.-практ. конф.* Полтава: "Астрая". 2020. С. 254-259.
2. Наукове товариство студентів, аспірантів, докторантів та молодих вчених Харківського національного медичного університету : веб– сторінка. URL: <https://knmu.edu.ua/naukove-tovaryvstvo/>

УДК 378.147:61

**Локес К.П., Яценко І.В.,
Ставицький С.О., Аветіков Д.С.**

ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ НАВЧАННЯ У ВИЩИХ МЕДИЧНИХ ЗАКЛАДАХ ОСВІТИ В УМОВАХ СЬОГОДЕННЯ

Протягом останніх років з'явилися різні моделі університетської освіти, які намагалися поєднати викладання з навчанням відповідно до принципу, що студенти повинні керувати власним процесом навчання. Такими моделями є: проблемне навчання, навчання на основі конкретних випадків і командне навчання. Ці види навчання дають змогу використовувати студентоцентризований підхід до навчання та дають можливість викладачу керувати діями студентів з одночасним забезпеченням зворотного зв'язку.

Використання таких методів навчання орієнтованого на студента, як проблемне, командне та на основі клінічного випадку є актуальним на сучасному етапі розвитку вищої медичної освіти та сприяє оптимальному формуванню hard та softskills, що є необхідним для підготовки якісного, конкурентоспроможного спеціаліста.

Ключові слова: медична освіта, методи навчання, hardskills, softskills.

Different models of university education have appeared in recent years, which tried to combine teaching with learning according to the principle that students should manage their own learning process. These models include problem-based learning, participant-based learning, and team-based learning. These types of learning provide an opportunity to use a student-centered approach to learning and allow the teacher to guide students' actions while providing feedback.

The use of such methods of student-oriented learning as problem-based, team-based and based on a clinical case is relevant at the current stage of development of higher medical education and improves the optimal formation of hard and soft skills, which is necessary for the training of a high-quality, competitive specialist.

Keywords: medical education, teaching methods, hard skills, soft skills.

Перманентний інтерес до визначення найкращих методів навчання здобувачів вищої стоматологічної та медичної освіти є обов'язковим компонентом освіти. У середині двадцятого століття американський педагог Едгар Дейл запропонував «Конус досвіду або Конус Дейла». На вершині конуса розташовані словесні уявлення (усні описи, письмові описи тощо), а в основі — безпосередній досвід (заснований на діяльності людини, яка прагне вчитися), що представляє найбільшу глибину навчання. Іншими словами, кожен рівень конуса відповідає різним методам навчання. В основі - найбільш ефективні методи участі (те, що ми робимо і що ми говоримо), а вгорі - найменш ефективні, абстрактні методи (те, що ми читаємо і що ми чуємо) [1].

У 1990 році психолог Джордж Міллер запропонував піраміду для оцінки клінічної компетентності. На найнижчому рівні піраміди знаходяться знання (knows), потім компетентність (knows how), продуктивність (shows how) і, нарешті, дія (does) [2]. І піраміда Міллера, і конус Дейла пропонують дуже ефективний спосіб навчання і, водночас, оцінювання. Міллер припустив, що крива навчання проходить різні рівні, від отримання теоретичних знань до знання того, як застосувати ці знання на практиці та продемонструвати їх. Дейл стверджував, що для того, щоб запам'ятати високий відсоток набутих знань, необхідно здійснити театралізоване

уявлення або імітувати реальний досвід. Проте такі методологічні форми, як проблемне навчання, навчання на основі конкретних випадків і командне навчання важко розмістити у контексті цих структур навчання.

Протягом останніх років з'явилися різні моделі університетської освіти, які намагалися поєднати викладання з навчанням відповідно до принципу, що студенти повинні керувати власним процесом навчання. Що проявляється широким вибором запропонованих вибіркової дисциплін, які можуть обрати здобувачі вищої медичної освіти для оптимального формування індивідуальної траєкторії навчання. Постійна модернізація даних вибіркової компонент створює можливості набуття необхідних для професійного розвитку на сучасному етапі знань та практичних навичок.

Широке розповсюдження проблемного навчання у англomовному середовищі стимулює розвиток даного методу навчання і на теренах України, що обумовлено процесами євроінтеграції. Дана модель навчання напряму орієнтована на студента, але при цьому не слід відокремлювати фундаментальні науки від клінічних. Проблема або проблемна ситуація є основою вказаного виду навчання, дає змогу студентам розвинути гіпотезу та визначити навчальні потреби. Що, в свою чергу, призводить до кращого розуміння проблеми, досягнення навчальних цілей та, відповідно, сприяє підготовці ефективного та конкурентоспроможного спеціаліста. Невелика кількість здобувачів вищої освіти у академічних групах сприяє можливостям використання проблемного навчання за рахунок проведення мозкових штурмів та обговорення ключових цілей навчання, яке не може характеризуватися високою ефективністю у великій аудиторії.

Командне навчання та навчання на основі клінічних випадків також широко застосовуються при підготовці майбутнього лікаря. Такі методи навчання особливо широко можуть використовуватись на кафедрах клінічного спрямування. Причому командне навчання може використовуватися у більших академічних групах. Подібне навчання створює умови для формування самостійності у прийнятті рішень, стимулює клінічне мислення та розвиває навички дискусії під час обговорення клінічного випадку. Таким чином, використання даних методів навчання розвиває не тільки *hardskills*, але й *softskills*, які є критично необхідними при майбутній роботі із пацієнтами та становитимуть значне підґрунтя при майбутньому спілкуванні із колегами. Також поєднане використання командного навчання та навчання на основі клінічних випадків сприяє не тільки набуттю, але й запам'ятовуванню інформації з можливим використанням її у майбутньому. Таким чином переводячи здобувача вищої освіти на більш високий рівень піраміди Міллера. Спостереження за даним видом навчання викладачем спрощує проблему оцінювання здобувачів вищої освіти, а також допомагає виявити типові помилки, які допускають студенти із можливістю їх одночасного виправлення. Тож, ці види навчання дають змогу використовувати студентоцентричний підхід до навчання та дають можливість викладачу керувати діями студентів з одночасним забезпеченням зворотного зв'язку.

Отже, використання таких методів навчання орієнтованого на студента, як проблемне, командне та на основі клінічного випадку є актуальним на сучасному етапі розвитку вищої медичної освіти та сприяє оптимальному формуванню hard та softskills, що є необхідним для підготовки якісного, конкурентоспроможного спеціаліста.

Список використаних джерел

1. Використання новітніх цифрових технологій у викладанні ортодонції в умовах онлайн-навчання / Л. В. Смаглюк, А. Є. Карасюнок, Г. В. Воронкова, А. В. Ляховська // Медична освіта за новими стандартами: виклики та інтеграція в міжнародний освітній простір : матеріали навч.-наук. конф. з міжнар. участю, м. Полтава, 30 березня 2023 р. – Полтава, 2023. – С. 234–236.
2. Волошина Л.І. Інноваційні технології – пріоритетна складова освітнього простору закладу вищої медичної освіти / Л.І. Волошина, М.Г. Скікевич // Актуальні питання підвищення якості освітнього процесу : матеріали наук.-метод. конф. з міжнар. участю, м. Яремче, 23 вересня 2022 р. – Яремче, 2022. – С. 25.
3. Локес К.П. Вибір професії лікаря – перспективи і труднощі вищої медичної освіти / К.П. Локес, Д.С. Аветіков // Актуальні проблеми сучасної вищої медичної освіти в Україні : матеріали навч.-наук. конф. з міжнар. участю, м. Полтава, 21 березня 2019 р. – Полтава, 2019. – С. 136–137.
4. Стимулювання пізнавального інтересу та мотивації до навчання як засіб підвищення якості підготовки майбутніх лікарів-стоматологів / І.В. Яценко, О.С. Іваницька, К.П. Локес, В.М. Гаврильєв // Актуальні проблеми сучасної медицини: Вісник Української медичної стоматологічної академії. – 2023. – Т. 23, вип. 1 (81). – С. 166–169.
5. Effectiveness of problem-based learning methodology in undergraduate medical education: a scoping review / J.C. Trullàs, C. Blay, E. Sarri, R. Pujol // BMC Med Educ. – 2022. – Vol. 22(1). – P. 104.
6. Jin J. Educational technologies in problem-based learning in health sciences education: a systematic review / J. Jin, S.M. Bridges // J Med Internet Res. – 2014. – Vol. 16(12). – P. e251.
7. Pangastuti D. Piloting a constructive feedback model for problem-based learning in medical education / D. Pangastuti, N. Widiasih, D. Soemantri // Korean J Med Educ. – 2022. – Vol. 34(2). – P. 131-143.
8. Xu W. The effectiveness of the problem-based learning in medical cell biology education: A systematic meta-analysis / W. Xu, T. Ye, X. Wang // Medicine (Baltimore). – 2021. – Vol. 100(39). – P. e27402.

УДК 378.147:[617.3+616.314]

**Лугова Л. О., Силенко Б. Ю., Добровольська О.В.,
Добровольський О. В., Перепелова Т.В.**

Полтавський державний медичний університет, м. Полтава, Україна

МОЖЛИВІСТЬ ВИКОРИСТАННЯ ОСВІТНІХ РЕСУРСІВ YOUTUBE В ПЕДАГОГІЧНОМУ ПРОЦЕСІ З ОРТОПЕДИЧНОЇ СТОМАТОЛОГІЇ

Стаття присвячена особливостям освітнього використання онлайн-платформи YouTube та її перспективам у педагогічному процесі з ортопедичної стоматології з точки зору цифрової стоматології.

австрійського досвіду.....	226
Lysanets Yu.V., Bieliaieva O.M. Enhancing EAP instruction with VersaText.....	231
Lysanets Yu.V., Bieliaieva O.M., Morokhovets H.Yu., Ostrovska L.Y., Purdenko T.Y. The benefits of applying Padlet in medical education.....	235
Литовська О.В. Студентський науковий гурток з латинської мови у медичному ЗВО: особливості роботи у дистанційному форматі.....	238
Локес К.П., Яценко І.В., Ставицький С.О., Аветіков Д.С. Проблеми та перспективи навчання у вищих медичних закладах освіти в умовах сьогодення.....	241
Лугова Л.О., Силенко Б.Ю., Добровольська О.В., Добровольський О.В., Перепелова Т.В. Можливість використання освітніх ресурсів YouTube в педагогічному процесі з ортопедичної стоматології.....	244
Луценко О.А., Петренко Л.М., Луценко Р.В. Упровадження компетентнісного підходу при викладанні фармакології у Полтавському державному медичному університеті.....	247
Люлька О.М., Кравців М.І., Дудченко М.О., Ляховський В.І., Немченко І.І., Лисенко Р.Б., Краснов О.Г., Городова-Андрєєва Т.В. Безпечне освітнє середовище в медичному закладі вищої освіти.....	251
Maksymenko A.I., Sheshukova O.V., Trufanova V.P., Polishchuk T.V., Mosiienko A.S., Kazakova K.S., Bauman S.S. Analysis of professional and pedagogical communication as a form of pedagogical interaction.....	254
Мелашенко О.І., Зюзіна Л.С., Козакевич В.К. Дотримання принципів академічної доброчесності в навчальному процесі майбутніх лікарів, як засіб забезпечення якості освіти.....	258
Мікаєлян В.В., Мазайкіна І.О. Innovative technologies of the professional and practical training of future doctors.....	261
Мигаль В.М., Чекаліна Н.І., Казаков Ю.М., Шуть С.В., Трибрат Т.А. Можливості застосування цифрового додатку Kahoot для викладання та навчання студентів.....	264
Микитенко А.О., Омельченко О.Є., Білець М.В. Удосконалення підготовки ерготерапевтів та фізреабілітологів.....	268
Могильник А.І., Тарасенко К.В., Сонник Є.Г., Телегань В.О., Давиденко А.В. Суржик – обличчя української культури мовлення.....	272
Муравльова О.В., Дворник І.Л., Бабаніна М.Ю., Шаєнко З.О., Ільченко В.І., Пікуль К.В., Шпетний О.А., Прилуцький К.Ю. Нагальні питання забезпечення якості освітнього процесу в умовах воєнного стану.....	275
Некрашевич Т.В., Дерев'янченко Н.В. Синонімія в упорядкуванні медичної термінології як проблема термінознавства.....	277
Немченко І.І., Кравців М.І., Лисенко Р.Б., Ляховський В.І., Краснов О.Г., Рябушко Р.М. Застосування технології «case-study» в навчальному процесі на кафедрі хірургії №1 ПДМУ.....	281
Niedielchev V., Sturina I., Navrylieva K., Prykhodko Ya. Cracking KROK: your guide to English and dentistry success.....	284
Ніколенко Д.С. Упровадження інноваційних технологій у підготовці майбутніх лікарів патоморфології.....	286
Овчаренко Л.К., Циганенко І.В., Мохначов О.В., Гуцаленко О.О. Функціонування поняття «освітнє середовище» в науково-педагогічному просторі.....	290
Омельченко О.Є., Микитенко А.О., Білець М.В. Проблеми та перспективи впровадження профільного викладання біологічної та біоорганічної хімії для здобувачів освіти, що навчаються за освітньо-професійною програмою «Педіатрія».....	293